

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ. ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 35.01:343.2.01

Рибкало М. М.,

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри
теорії та історії держави і права, конституційного права,

Академія Державної пенітенціарної служби, м. Чернігів, Україна

ДЕЯКІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СЕРЖАНТСЬКОГО СКЛАДУ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ

У статті проаналізовано деякі сторони діяльності молодших командирів навчальних закладів кримінально-виконавчої служби. Сформульовано напрями вдосконалення сержантського складу, а саме: покращення механізму підбору кандидатів у сержанти; формування ефективної системи командирської підготовки сержантів; зміцнення стану службової дисципліни серед курсантів і роль у цьому процесі молодших командирів; проведення атестації як складової підвищення професійного рівня сержанта та його авторитету серед підлеглих. З цього приводу автором висловлені певні пропозиції.

Ключові слова: Державна кримінально-виконавча служба; навчальний заклад Державної кримінально-виконавчої служби; сержантський склад навчального закладу; командир курсантського підрозділу; вдосконалення сержантського складу; командирська підготовка сержантів.

Постановка проблеми. Сержанти військових навчальних закладів (далі – ВНЗ) та навчальних закладів воєнізованих формувань відіграють істотну роль у реалізації освітнього процесу, оскільки в ієрархії керівного складу вони знаходяться найближче до курсантів. Водночас функції сержанта у навчальному взводі (групі) схожі з функціями офіцерського складу навчального курсу і факультету, що, безумовно, підвищує їх роль у забезпеченні дисципліни, навчанні підлеглих, підтриманні сприятливої моральної атмосфери в колективі. Упродовж цього питання підвищення ролі сержантів у курсантському середовищі та існуючі

проблеми з цього приводу, як показує практика діяльності вищезгаданих навчальних закладів, потребують постійного коригування та наукової розробки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процес становлення та функціонування інституту сержантів ВНЗ, інших воєнізованих формувань активно досліджується науковцями різних галузевих наук, є їй певна увага до цього питання засобів масової інформації України. Так І. Сампан, вивчаючи процес підготовки сержантів Військово-морських сил України, вказує на те, що важливо виховати сержанта як командира-лідера, який безпосередньо керує особовим складом, відповідає за його морально-психологічний стан і готовність до виконання завдань за призначенням. Олійник Л. вважає, що сучасний молодший командир повинен органічно поєднувати в собі професіоналізм, глибоку компетентність, особисту дисциплінованість, ініціативу, творчий підхід до справи, зобов'язаний ефективно реалізовувати завдання бойової підготовки.

Полторак С. визначив низку професійно важливих якостей молодшого командира, які формуються під час їх самостійної роботи. Медведєва Л., досліджуючи психологічні аспекти підготовки сержантів навчальних закладів, які готують фахівців для підрозділів протипожежної безпеки акцентує увагу на те, що цей процес повинен включати комплекс послідовних заходів, які починаються з перших днів перебування новоприбулих курсантів і тривати безперервно увесь термін навчання.

Сізов Д. у підходах до організації професійної підготовці молодших командирів ВНЗ виділив три позиції, а саме: реставрація підходів і моделей командирської підготовки сержантів Радянської армії; друга позиція заснована на запозиченні західних моделей професійної підготовки сержантів; і остання пов'язана з копіюванням практики підготовки сержантського складу діючих Збройних сил. Копаниця О. пропонує в навчально-виховному процесі сержантів застосовувати методи активного навчання, що дають змогу системно формувати знання, навички і вміння, орієнтовані на практичну діяльність. Окремі аспекти змісту та процедури психологічного відбору сержантів розглядають у своїх дослідженнях Ю. Силенко та Я. Ткаченко.

Як уже зазначалося, вищевикладені погляди в основному стосуються сержантського складу ВНЗ та закладів воєнізованих формувань. Разом з тим питання підготовки сержантів курсової ланки навчальних закладів Державної кримінально-виконавчої служби (далі – навчальний заклад) залишаються поки що поза увагою науковців та практичних працівників. На актуальність вибраної автором теми вказує і те, що на процес підготовки та вдосконалення сержантів навчального закладу, як показує практика, впливають такі фактори: по-перше, сержанти навчального закладу не мають попередньої командирської підготовки, тобто призначаються на посади із середовища курсантів, що накладає додаткові труднощі під час їх відбору та подальшому опануванні якостями керівника курсантського підрозділу; по-друге, поряд із академічним навчанням сержант повинен ще й управляти підлеглими, що вимагає від нього додаткових фізичних та емоційних навантажень; по-третє, сержант повинен мати практичну підготовку керування підлеглими як під час щоденної діяльності, так і під час виконання обов'язків у добовому наряді. Вищевикладене дає підстави автору проаналізувати деякі сторони діяльності сержантів навчального закладу та сформулювати шляхи їхнього вдосконалення.

Формулювання мети. Обґрунтування шляхів удосконалення підготовки сержантів навчальних закладів Державної кримінально-виконавчої служби України.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» (далі – ДКВС) структурно вона складається з низки суб'єктів кримінально-виконавчої діяльності, серед яких наявні й навчальні заклади [1]. До останніх належать Академія Державної пенітенціарної служби (далі – Академія ДПтС) та Інститут кримінально-виконавчої служби. У структурі Академії ДПтС функціонує коледж. Ключовим елементом ДКВС є її персонал. У статті 14 згаданого закону зазначено, що до персоналу належать особи рядового і начальницького складу та працівники кримінально-виконавчої служби. До категорії осіб рядового складу відносяться й курсанти навчальних закладів. Навчальні курси є основним стройовим підрозділом навчального закладу і складаються з навчальних груп та від-

ділень. Особливостями навчального закладу є те, що командири навчальних груп та відділень призначаються із складу курсантів, на яких покладається завдання щодо виконання обов'язків керівників зазначених підрозділів. Виходячи з цього, молодших командирів на штатно-посадовому рівні не віднесено до начальницького складу, що, на думку автора, є правовою прогалиною, яку можливо вирішити на рівні керівника центрального органу виконавчої влади, який здійснює керівництво ДКВС. Відокремлення останніх у середовищі курсантів здійснюється шляхом присвоєння їм звання сержантського складу. З сержантами проводяться заходи організаційно-правового та психолого-педагогічного характеру, які спрямовані на підвищення їх управлінського рівня та підняття авторитету серед підлеглих. Отже, в навчальному закладі сформований і діє інститут сержантів навчальних курсів.

Внаслідок цього автором статті було проведено аналіз службової діяльності сержантського складу навчального закладу (на основі бесід та опитування офіцерів і сержантів курсової ланки, власного досвіду викладача), який дозволив виділити такі напрями щодо вдосконалення професійного рівня сержантів як першочергової управлінської ланки у курсантському підрозділі.

Удосконалення підбору кандидатів на командирські посади. Цей процес являє собою комплекс заходів щодо наповнення навчального курсу сержантами із складу курсантів, які за своїми особистими якостями здатні виконувати управлінські функції на рівні курсантського підрозділу.

Під час підбору та вивчення кандидатів на посади молодших командирів, на думку автора, слід враховувати такі компоненти.

По-перше, на стадії вступної кампанії курсовим офіцерам доцільно ознайомитися з особовими справами абітурієнтів та визначити їх придатність у кандидати на керівну посаду.

По-друге, в ході проведення навчального збору необхідно з'ясувати наявність у кандидатів необхідних ціннісних орієнтацій, лідерських якостей та інших здібностей щодо управління людьми. На цьому етапі вивчається ставлення кандидатів до виконання заходів розпорядку дня та обов'язків старшого у всіх видах діяльності відділення, його взаємозв'язки з курсантами, а також поведінка в колективі. Після закінчення навчального збору

слід провести заліки з кандидатами для усвідомлення рівня їх готовності до виконання обов'язків молодших командирів. Упродовж цього доцільно перевірити знання основ Статутів Збройних сил України (далі – Статути ЗСУ), рівень стройового вишколу, стан фізичної підготовленості [2, с. 101].

По-третє, діючий в Академії ДПіТС України механізм підбору сержантів, який реалізується в ході навчального збору та перших місяців навчання, передбачає встановлення у кандидатів таких індивідуальних якостей, як: вимогливість до себе та підлеглих; комунікабельність; здатність відстоювати інтереси колективу; готовність допомогти і підтримати курсантів у службовій діяльності; принциповість. На змісті деяких вказаних характеристик зупинимось детальніше.

Найбільш важливим для командира відділення є вимогливість до себе. Існує правило «роби, як я», згідно з яким сержант, особливо на початковому етапі виконання своїх посадових обов'язків повинен вміти сам робити краще усе те, що він вимагає від підлеглих.

Необхідною для сержантів характерною ознакою є комунікабельність. Оскільки вони на планових заняттях є помічниками викладача і від того, наскільки будуть занурюватися в навчальний процес та контактувати з викладачем, багато в чому залежить і успішність навчання курсантів. До комунікабельності можна віднести й вміння грамотно і тактовно доводити інформацію до своїх підлеглих.

Командир відділення повинен знати потреби своїх підлеглих, дбати про них, стежити за морально-психологічним станом кожного курсанта, бути готовим надати їм підтримку у вирішенні проблеми, яка виникає.

В очах підлеглих командир відділення є таким же курсантом як і вони самі. Однак його розпорядження, згідно зі Статутами ЗСУ, не підлягають обговоренню. Упродовж цього курсанти з часом звикнуть до беззаперечного виконання вимог сержанта і будуть сприймати його як посадову особу. Такий стан сприяє формуванню в командира принциповості й вимогливості до підлеглих, а також його авторитету.

Отже, хороший сержант починається з якісного відбору, виявлення його лідерських якостей і організаторських здібностей.

Поліпшення командирської підготовки сержантів. Її основне завдання полягає у вдосконаленні компетенції сержантів для впевненого виконання завдань за посадовим призначенням. У нашому випадку вона повинна охоплювати такі категорії, як командир відділення та командир навчальної групи. Диференційований підхід, на думку автора, сприятиме раціоналізації навчального процесу, уникненню невиправданих витрат часу та інших ресурсів, а також ефективно комбінувати формами і способами його реалізації. Отже, головна мета командирської підготовки сержантів полягає у вдосконаленні їх знань, навичок та умінь, що сприяє результативному виконанню ними своїх посадових обов'язків.

Важливу роль в якісній організації командирської підготовки, на думку автора, відіграє добре підготовлена навчальна програма. Програму доцільно створити на весь період академічного навчання сержантів і врахувати в ній такі вимоги: по-перше, зміст розділів і тем повинні відповідати посадовій компетенції сержанта; по-друге, терміни реалізації програми повинні містити достатній час для опанування практичними навичками й уміньми; по-третє, не допускати включення в програму навчального матеріалу, який викладається в ході планових академічних занять; по-четверте, тематична спрямованість занять повинна відображати обсяг знань з основних питань управлінської практики сержантів. Отже, для вдосконалення індивідуальної підготовки сержантів велику увагу слід приділити створенню програми командирської підготовки, що сприятиме формуванню у молодших командирів якостей, необхідних для ефективного виконання посадових обов'язків як у повсякденному житті, так і в форс-мажорних умовах.

Реалізацію програм командирської підготовки можна здійснювати різними формами. Найбільш принагідними, на думку автора, є такі. По-перше, – **це навчально-планові заняття**. В ході їх забезпечується систематичне та предметне навчання сержантів. Вони, як показує навчальна практика, проводяться у вигляді теоретичних, практичних та інструкторсько-методичних занять.

Метою теоретичних занять є засвоєння основних положень Дисциплінарного статуту органів внутрішніх справ, організації внутрішньої служби в навчальному закладі тощо. Їх реалізують у формі лекцій, бесід, інструктажів та самостійної підготовки.

Лекція проводиться з метою усного викладу основних, найбільш складних положень теми або розділів програми. Головне призначення лекції – допомога сержантам в їх подальшій самостійній роботі.

Бесіда здійснюється для передачі знань сержантам з найбільш складних питань, а також для визначення рівня засвоєння окремих положень теми.

За допомогою інструктажів забезпечується доведення (нагадування) сержантам порядку і правил виконання посадових і спеціальних обов'язків у процесі повсякденної роботи або рішення запланованих на майбутнє завдань.

Практичні заняття – це основний метод навчання. Його мета полягає у вдосконаленні прийомів і методів роботи з підлеглими як в повсякденному житті, так і під час несення служби в різних видах добового наряду.

Інструкторсько-методичні заняття проводяться з тем, за якими сержанти самостійно можуть навчати підлеглих. Таке заняття має на меті: перевірити знання з певних питань, а також їх вміння зразково показати прийом (дію зі зброєю); навчити правильно здійснити організаційно-методичне забезпечення окремих видів занять та ін.

По-друге, ключовою формою підвищення рівня військової майстерності сержантів навчального закладу має стати, на думку автора, **навчально-методичний збір**. Цілями збору може бути: підбиття підсумків діяльності сержантів навчального закладу, (наприклад, за півроку, навчальний рік); розгляд стану методичної роботи сержантів та шляхів підвищення її ефективності; вироблення єдиного механізму реалізації вимог керівних документів, що стосуються діяльності молодших командирів; проведення циклу інструкторсько-методичних, показових занять щодо впровадження передових методів управління підлеглими та ін.

Отже, практика функціонування курсантських підрозділів навчального закладу підтверджує необхідність постійного під-

вищення рівня командирської підготовки сержантському складу, стрижневим напрямком якої має стати формування у згаданій категорії осіб комплексу індивідуальних якостей, необхідних для ефективного керівництва курсантами.

Наступним напрямом удосконалення сержантів навчального закладу повинно стати посилення ролі сержантів у зміцненні **службової дисципліни та організованості** курсантських підрозділів у повсякденній діяльності та під час несення служби в добовому наряді. Відповідно до Дисциплінарного статуту органів внутрішніх справ України службова дисципліна являє собою комплекс заходів щодо дотримання особами рядового і начальницького складу Конституції і законів України, актів Президента України і Кабінету Міністрів України, інших нормативно-правових актів та Присяги. Службова дисципліна досягається: створенням належних умов проходження служби особами рядового і начальницького складу; набуттям високого рівня професіоналізму; забезпеченням гласності та об'єктивності під час проведення оцінки результатів службової діяльності; дотриманням законності і статутного порядку; повсякденною вимогливістю начальників до підлеглих, постійною турботою про них, виявленням поваги до їх особистої гідності; вихованням в осіб рядового і начальницького складу високих моральних і ділових якостей; забезпеченням соціальної справедливості та високого рівня соціально-правового захисту; умілим поєднанням і правильним застосуванням заходів переконання, примусу, дисциплінарного та громадського впливу; належним виконанням умов контракту про проходження служби [3].

Отже, цілком очевидно, що свідомо дисципліна, чітка і висока організованість є основою дієздатності кожного підрозділу, без якої неможливо вирішити службово-навчальні завдання, які стоять перед курсантськими підрозділами; за допомогою дисципліни досягається координація дій, забезпечуються субординація, товариська допомога.

У складному комплексі обов'язків сержантського складу навчального закладу питання зміцнення дисципліни посідають особливе місце. Оскільки вимагає від сержантів постійної і наступальної організаторської та виховної роботи щодо запобігання дисциплінарних проступків, підтримці твердого статутного

порядку. Практика навчальних закладів мілітаризованого призначення дозволяє виділити найбільш оптимальні напрями діяльності сержантів у зміцненні дисципліни та організованості серед курсантів, а саме:

- зміцнення дисциплінарної практики, яка являє собою роботу з реалізації заохочень і дисциплінарних стягнень з метою зміцнення дисципліни; кожен командир відділення (групи) зобов'язаний систематично аналізувати дисципліну, вчасно та об'єктивно доповідати про її стан начальнику курсу;

- повсякденне виконання обов'язків у підтримці внутрішнього порядку, дотриманням підлеглими встановлених правил носіння форменого одягу, а також дисципліни строю;

- підтримання в підрозділі статутних правил стосунків між курсантами;

- ефективна підготовка підлеглих до служби у складі добового наряду;

- велике значення в сучасних умовах має пропаганда серед курсантів здорового способу життя, де роль сержанта має стати ключовою;

- постійне піклування про поліпшення матеріально-побутових умов підлеглих, знання переліку норм курсантського забезпечення, контроль за повнотою його отримання;

- підвищення особистого авторитету серед підлеглих, який досягається зразковим ставленням до виконання посадових обов'язків та успішністю в академічному навчанні та ін.

З метою систематизації роботи командира відділення з підтримання дисципліни пропонується така модель його щоденної діяльності: знати, де знаходяться підлегли, перевіряти їх під час кожного шиккування та на заняттях, доповідати про відсутніх; стежити за дотриманням розпорядку дня, підтриманням належного порядку у гуртожитку, аудиторіях, закріпленій території, вимагати виконання підлеглими обов'язків курсанта; проводити індивідуальні бесіди хоча б з одним із підлеглих курсантів; забезпечувати дотримання правил носіння форменого одягу; доповідати начальнику курсу про всі скарги і прохання підлеглих, про заохочення і накладені на них стягнення, а також про випадки втрати або псування матеріальних засобів; здійснювати контроль за реалізацією

вимог особистої безпеки курсантами під час проведення занять чи господарських робіт; у кінці дня оцінювати ставлення підлеглих до виконання службових обов'язків та їх особисту дисциплінованість [4]. Зазначені пропозиції доцільно відобразити, наприклад, у Пам'ятці сержанта, яку слід розробити на навчальному курсі.

До ключових напрямів удосконалення сержантів слід включити їх **атестацію**. У керівному документі про проходження служби персоналом ДКВС визначено, що цей кадровий захід проводиться з особами рядового та начальницького складу з метою вдосконалення службової діяльності та підвищення її ефективності, а також покращення рівня індивідуальної професійної підготовки, ініціативності, творчої активності, відповідальності за доручену справу [5].

За аналогією заходів, визначених у Методичних рекомендаціях з порядку організації і проведення атестування військовослужбовців Збройних сил України в ході атестації сержантів, слід звернути увагу на оцінку таких службових характеристик, як: знання керівних документів, Статутів ЗСУ, своїх функціональних обов'язків на обійманій посаді; прагнення до самовдосконалення знань у ході командирської підготовки; вміння застосовувати отримані знання на практиці; результативність виконання посадових обов'язків за період попередньої атестації, усунення зазначених недоліків (якщо такі були); особиста дисциплінованість, вимогливість до себе і підлеглих; організованість у роботі, здатність якісно виконувати поставлені завдання, виявлення ініціативи, швидке орієнтування й уміння діяти в ускладнених обставинах; здатність критично оцінювати свою діяльність; наполегливість у виконанні посадових обов'язків; авторитет у курсантському колективі; моральні і психологічні якості; індивідуальні показники за результатами складання екзаменаційних сесій; мотивація до виконання обов'язків командира відділення та ін. [6].

Для реалізації цілей атестації сержантів наказом керівника навчального закладу необхідно створити комісію. Засідання атестаційної комісії слід проводити в кінці навчального року і обов'язково за участю атестованого та його начальника курсу. У висновку атестаційної комісії доцільно вказувати його відповідність (невідповідність) обійманій посаді. Після закінчення атес-

тування пропонується формулювати такі висновки: про внесення командира відділення до резерву на посаду командира навчальної групи; про присвоєння чергового (позачергового) сержантського звання; про зняття з посади сержанта та ін.

Отже, атестація може істотно сприяти підвищенню авторитета та рівня командирських якостей сержанта навчального закладу і її доцільно зробити регулярним кадровим заходом.

Висновки. Таким чином, викладене вище дозволяє сформулювати такі **висновки**:

– підбір кандидатів у сержанти курсантських підрозділів навчального закладу не перестає бути актуальним завданням; на основі проведеного в статті аналізу цієї роботи слід зауважити, що процес підбору сержантського складу вимагає постійного вдосконалення і систематизації;

– командирська підготовка повинна акумулювати в собі єдині підходи щодо вдосконалення індивідуального рівня військової підготовленості командира курсантського відділення (групи); вона має стати ключовим засобом підвищення навичок та умінь сержанта, необхідних для ефективного керівництва підлеглими;

– робота щодо забезпечення службової дисципліни та організованості курсантського підрозділу навчального закладу є комплексним дійством, передбачає знання кожним молодшим командиром вимог керівних документів, механізму їх реалізації і забезпечується високим рівнем особистої відповідальності та зразковим виконанням посадових обов'язків;

– атестація сержантів має стати заходом всебічного оцінювання їх ділових, командирських, моральних якостей та здатності в подальшому ефективно виконувати обов'язки на обійманій посаді.

Проведене у статті дослідження деяких сторін діяльності молодших командирів начального закладу та зроблені стосовно цього висновки є варіантом удосконалення сержантів навчального закладу і тому автор не виключає продовження розгляду окреслених у статті проблем та шляхів їх вирішення у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005, № 30. Ст. 409.

2. Устинов И. Ю. Методика работы командира по поддержанию правопорядка и укреплению воинской дисциплины: учебно-методическое пособие. Воронеж: ВВВАИУ, 2007. 190 с.

3. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України: Закон України від 22.02.2006 р. № 3460-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 29. Ст. 245.

4. Яцук К. В., Зеликов А. И., Ерискин К. А. Укрепление воинской дисциплины командирами подразделений. *Молодой ученый*. 2017. № 44. С. 172–175.

5. Про затвердження Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ: постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.1991 р. № 114. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/114-91-п> (дата звернення: 02.01.2019).

6. Методичні рекомендації з порядку організації і проведення атеставання військовослужбовців Збройних Сил України: затв. директором Деп-ту кадрової політики М-ва оборони України від 11.09.2009 р. № 8426 (у ред. наказу від 19.07.2013 р. №226/НМЦ/2889). URL: ww.mil.gov.ua/ (дата звернення 03.01.2019).

References

1. Ukraine (2005), *About the State Criminal-Executimy Service of Ukraine*: Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.

2. Ustinov, I. Yu. (2007), *The methodology of the commander for maintaining law and order and strengthening military discipline*: VVVAIU, Voronezh.

3. Ukraine (2006), *About the Disciplinary Statute of the Internal Affairs bodies of Ukraine*: Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.

4. Yatsuk, K. V., Zelykov A. I, and Eryskyn K. A. (2017), "Strengthening military discipline by division commanders", *Young scientist*, No. 44, pp. 172–75.

5. Ukraine (1991), *On approval of the Provision on the service of the ordinary and commander of the bodies of internal affairs*: decree, Cabinet Ministers of Ukraine, Kyiv.

6. Ukraine (2009), *Methodical recommendations on the procedure for organizing and conducting the certification servicemen the Armed Forces of Ukraine*: order, Ministry of Defence Ukraine, Kyiv.

Rebkalo M. M.

SOME WAYS OF SERGEANT PERSONNEL OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE STATE CRIMINAL AND EXECUTIVE SERVICE IMPROVING

Improvement of the selection of candidates for commanding positions is a complex of measures for completing the training course for sergeants from the cadets

who, by their personal qualities, are capable to lead an educational unit. This process is carried out during entering company, training gathering and academic education. In the article the author focuses on the following requirements for candidates for sergeants as: demanding towards himself and his subordinates; sociability; the ability to defend interests of a team; readiness to help and support the cadets during the study and service of the day-time duty; adherence to principles. Improvement of sergeants' commander training means improving their competence for the confident performance of assignments by appointment. The author points out that this work should have a differentiated approach. This will allow more substantiated and rational definition of studying essence, to avoid unnecessary time and other resources expenses, as well as to form its structure clearly, to choose the necessary forms and methods of implementation. The article states that commander training is carried out on educational-planned classes. Their forms are: theoretical, practical, instructor-methodical classes. In the course of the mentioned lessons, systematic and substantive training of sergeants is provided. The author proposes to introduce a training methodological gathering in the process of sergeants' increasing professional skills. It is determined in the article that in modern conditions, new requirements should be established for the commander's training, the core of which should be formation of a complex of individual qualities among the sergeants required for cadets' effective management. The author notes that conscious service discipline, high organization is the basis of the capacity of each unit, without which it is impossible to solve the educational and training tasks. With its help, coordination is achieved, subordination, social assistance is provided. The author has analyzed some areas of sergeants' activity in strengthening the discipline and organization among the cadets. This is an improvement in disciplinary practice, control over the daily performance of official duties and established rules for wearing uniforms and discipline; maintenance of statutory relations between cadets; organization of training subordinates to the service as a part of the day-to-day work; propaganda among cadets of a healthy way of life; care for improving cadets' living conditions; providing personal authority. In the article the variant of the model of daily activity of a commander of branch on maintenance of a service discipline is offered. The author proposes to introduce the certification process for the improvement of sergeants. The latter should become a means of improving the efficiency of the sergeants, improve selection, placement and upbringing, stimulate the level of professional training, initiative, creative activity and responsibility for the commissioned business. The article formulates conclusions and suggestions on improving the quality and efficiency of sergeants in educational institutions of the State Criminal and Executive Service of Ukraine.

Key words: *State Criminal and Executive Service; educational institution of the State Criminal and Executive Service; sergeant personnel of educational institution; Commander of a cadet unit; sergeant personnel improving; sergeants' commander training.*